

Μια φορά κι έναν καιρό...

«ήταν μια μικρή ανυπόμονη και ανήσυχη μαγμα.

Ένας πεισματάρικος, περήφανος, παρορμητικός, λιγάκι υπερκινητικός και ευφάνταστος... Μπελάς!!!

Δεν ήταν να της μπει ΙΔΕΑ στο κεφάλι! Έκανε τον κόσμο ΑΝΩ-ΚΑΤΩ με το πείσμα της μέχρι να αγγίξει αυτό που ποθούσε η παιδική της ψυχή!

Συχνά της έλεγαν να μην δίνει όλη της την ψυχή στα πράγματα που καταπιανόταν.

Μα εκείνη... Αγύριστο κεφάλι, ήθελε να αρμενίζει με τη Φαντασία της σε πράγματα δίχως όρια! Κι' αυτό επειδή λάτρευε το παιχνίδι με τα άλλα παιδιά έξω μα της είχαν βάλει όρια σφιχτά μέσα στο σπίτι, και συχνά άκουγε μόνο από μακριά τις φωνές από τα παιχνιδίσματα των συνομήλικων παιδιών της γειτονιάς της έξω και ΠΟΣΟ λαχταρούσε να παίξει μαζί τους... Αχ... Πόσο να ξέρατε...!

Έτσι, ξεχνιόταν ακούγοντας τις μουσικές της, άλλοτε παίζοντάς τις στο ακκορντεόν της, άλλοτε ζωγραφίζοντας... ακόμα και σε κάποιον τοίχο του σπιτιού της όταν δεν έβρισκε χαρτί!

Τραγουδούσε συνέχεια όποτε ήθελε να διώξει το σκοτάδι που φοβόταν μα κι' όταν ένιωθε μόνη έβρισκε πάλι παρέα μέσα από ευαίσθητα πολύχρωμα τραγούδια κι' αυτό την έκανε να βρίσκει συντροφιά μέσα στην μοναχικά καταδικασμένη πολυχρωμία που διέθετε.

Ακόμα και κούκλες να ποθούσε που δεν υπήρχαν στο εμπόριο, συχνά τις ζωγράφιζε σε χαρτί σα Μορφές, τις έκοβε με το ψαλίδι της και τις έκανε να αποκτούν Υπόσταση!

Όταν έβλεπε εφιάλτες, σηκώνόταν αναστατωμένη και για να ξορκίσει το κακό Δαιμόνιο που Τόλμησε να την Φοβίσει... ΤΟ Ζωγράφιζε!!!

Έτσι, κατάφερνε να του δώσει μορφή και χαρακτηριστικά προσώπου που της ήταν οικεία, γεννημένα από τα χέρια της, κι' έτσι δεν την φόβιζαν πια!»

Στα 6 μου όταν πάλευα να γράψω την ανάγνωση. Και τότε με βόλευε δεξιά το μολύβι-πότε αριστερά. Η Σιωπή μου επέβαλε να κρατώ σταθερά στο δεξί το μολύβι μου όταν γράφω.

Δραπέτευσα λίγες φορές με το άλλο μου χέρι όταν ήθελα στον δημιουργικό χώρο που δούλευα αργότερα να ζωγραφίσω "γνήσια" παιδικά σκίτσα.

Αυτά τα ζωγράφιζα πάντα με το αριστερό και είχαν μείνει στην παιδική μου ηλικία. Στη χρονιά που η "Μεγάλη σιωπή" με έμαθε να κρατώ σταθερά το μολύβι μου με το "σωστό" χέρι.

Η πολύχρωμη magma μεγάλωσε. Το αριστερό και το δεξί χέρι, των μπάσων και των πλήκτρων έγιναν οι 2 πόλοι της... Τώρα, σα μικρή μαθητευόμενη μάγισσα (magma de spell), γράφει ΕΔΟ παραμύθια.

Για να ξορκίσει τα Δαιμόνια του κάθε Διπολικού εφιάλτη. Εκείνου του εφιάλτη που η ίδια βίωσε ενήλικη πια, των 2 ασυμβίβαστων και παράφωων πόλων της, που ένιωθαν μόνοι επειδή τσακώθηκαν και έχασαν κάτι πολύτιμο που θα πρεπε να τους συντονίζει αρμονικά.

Και βρέθηκαν για εκείνον τον ανόητο τσακωμό απομακρυσμένοι σαν τις κακές γραμμές του αντιπαθητικού πενταγράμμου της!

Δημιουργώντας

Ο γαλλικός και ο γερμανικός ρομαντισμός ακολουθώντας την ιπποκράτειο παράδοση ταύτισε την μελαγχολία με την ιδιοφυία. Όπως αναφέρει στην ιστορία της τρέλας ο Φουκώ στους αρχαίους χρόνους οι τρελοί ήταν ιερά πρόσωπα. Η διαλεκτική συνομιλία με τη τρέλα είναι στη σύγχρονη εποχή αδύνατη. Οι ψυχικά πάσχοντες χάνονται στα κρεματόρια για να αποκάθαρουν οι ιδεολόγοι της καθαρότητας της άριας φυλής.. Λίγα μόνο χρωματιστά χαρτιά θα μας θυμίζουν ότι αυτοί οι άνθρωποι έζησαν ανάμεσα μας αγάπησαν και πόνεσαν όπως και εμείς και κάποιοι ήταν τόσο προικισμένοι που τα έργα τους μπορούν να έχουν περίοπτο θέση σε μουσεία σύγχρονης τέχνης. Ο ανείπωτος πόνος, ο απερίγραπτος τρόμος τα αισθήματα έκτασης που τους κατακλύζουν συχνά δεν χωρούν στο περιορισμένο χώρο του ορθολογικού λόγου της επιστημονικής ορολογίας και ασφυκτιούν στα στενά ενδύματα των ιδεολογιών. Πρωταρχικά ακατέργαστα προϊόντα της πρωτογενούς διαδικασίας του νου δεν περιγράφονται με τα λόγια της επιστήμης προϊόντος της δευτερογενούς διαδικασίας είναι ανείπωτες εμπειρίες. Οι απεικονιστικές τέχνες και λιγότερο η μουσική αφαίρεση μπορούν κατ' εφάπτομένη να διελκύνουν και να αναδιατυπώσουν τις ψυχωτικές εμπειρίες χωρίς να τις αναπαριστούν αλλά διαμεσολαβούν κάτι από την ανείπωτη οδύνη. Οι ψυχικές κατασκευές τους, όπως το παραλήρημα, προκαλούν απορία, αμηχανία αλλά και θαυμασμό, όπως πολλά έργα τέχνης.

Συχνά εμπλεκόμαστε στη Η επίδραση των ψυχοδυναμικών θεωριών και του ρομαντισμού έναντι στον ακαδημαϊκό ιδεαλισμό έδωσε νέα εκφραστικά εργαλεία στους καλλιτέχνες. Ο ψυχικά ασθενής αν έχει το χάρισμα εκφράζεται μέσω της τέχνης και συχνά μέσω της μετουσίωσης προσπαθεί να αυτοθεραπευτεί κοινοποιώντας τις υγιείς δυνάμεις της ύπαρξης του. Η εκφραστικότητα του είναι αυθεντική αλλά μερικές φορές αντικατοπτρίζει το υπαρξιακό κενό. Θα προσπαθήσω με εικόνες και παραδείγματα να σας θέσω κάποια ερωτήματα και διαπιστώσεις από τη δική μας σκοπιά του θεράποντα και όχι του ιστορικού τέχνης ή του καλλιτέχνη.

- Στα "Προβλήματα" (έργο που έχει αποδοθεί στον Αριστοτέλη) έχει ήδη τεθεί το ερώτημα : " Γιατί άραγε αποδεικνύονται όλοι οι επιφανείς άνδρες της φιλοσοφίας, της πολιτικής ή της ποίησης ή των τεχνών μελαγχολικοί? "
- Η μελαγχολία όπως την εκθέτει ο Αριστοτέλης δεν είναι η ασθένεια, που πλήττει τον Βελλεροφόντη, τον πρώτο μελαγχολικό των ελληνικών μύθων, αλλά **η ίδια η φύση και το ήθος του φιλοσόφου**

Μια χάλκινη μορφή του 1ου π.Χ. αιώνα, αποδίδει τον **αυτοκτονικό Αίαντα** με το κεφάλι ακουμπισμένο στο χέρι. Παρόμοια πόζα εμφανίζεται και σε πίνακες της πρώιμης Αναγέννησης, σε προτομές και χαρακτηριστικά και από εκεί παρμένη, επανεμφανίζεται στις περιόδους του κλασικισμού και του ρομαντισμού. Αυτό σημαίνει ότι **η απελπισία ή η κατάθλιψη είχε σε όλες αυτές τις εποχές τα ίδια συμπτώματα.**

Όρισε ,
Βασίλισσα
υπέροχων
σοφών
σκέψεων

Εσύ αδελφή
της σοβαρής
φαντασίας !

Εσύ φρουρέ
του
φιλοσοφικού
ασθενή,

Έλα ,ιερή
Μελαγχολία!

.....

Το τραγούδι
μου είσαι
Εσύ,
Μελαγχολία

Η διάσταση της μελαγχολίας ως οριακής κατάστασης του Είναι υφίσταται τον Μεσαίωνα μια βαφεία μεταλλαγή. Απ' την μια παραμένει συνδεδεμένη με τις κοσμολογίες της όψιμης αρχαιότητας, που την συνδέει με τον **Κρόνο πλανήτη της σκέψης** και του πνεύματος όπως στην **"Μελαγχολία" του Dürer** και απ την άλλη η χριστιανική θεολογία την συνδέει με **την αμαρτία**.
(Δάντης- Κόλαση, άσμα III)

Η Μελαγχολία στη ποίηση του Ρομαντισμού

Σύμφωνα με τον L.Völker στην Ανθολογία της Γερμανικής ποίησης της Μελαγχολίας, αυτό που τη χαρακτηρίζει είναι το τρίπτυχο:

ΤΗΣ ΜΟΥΣΑΣ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑΣ ,ΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ. Ο H.Hesse στο " Kleiner Gesang" ονομάζει την ποίηση ως "ποίηση του ουρανίου τόξου" (σύμβολο της συμφιλίωσης), ως "πέπλο της ομορφιάς και του πένθους

- Με τον ρομαντισμό (γαλλικό ,αγγλικό και κυρίως γερμανικό) εισβάλλουν στην τέχνη όχι μόνο το αλλόκοτο ,το παράξενο ,που αποτελούν την πρώτη ύλη του roman poir ,αλλά και ΤΟ ΑΣΧΗΜΟ, Η ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ ,ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ , Η ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΤΩΝ ΧΑΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩΝ ΚΑΙ ΜΙΑ ΤΑΣΗ ΝΑ ΕΚΦΡΑΣΤΕΙ ΤΟ ΑΝΕΚΦΡΑΣΤΟ, όπως στο " Fin de satan " του Ουγκώ, στους ελάσσονες ρομαντικούς (Μπρετόν, Μπορέλ,Λασαγί κ.λ.π.) ,ιδιαιτέρα στον Νερβάλ (Τζαρά) και κυρίως στους Γερμανούς (Goethe, Schiller, Αντίθετα ο Μπωντλαίρ αναζητά μάταια σ' όλη την ζωή του "το κάτι άλλο' την ευτυχία.

- Σε ένα σύντομο κείμενο ,το συνδέοντας τα θέματα του πένθους ,του εφήμερου και του ωραίου, στο "Εφήμερο πεπρωμένο "(1915-16), ο Freud τείνει την υπόθεση ότι η μετουσίωση αποτελεί το αντίβαρο της απώλειας ,με την οποία η λήμπιντο συνδέεται με τόσο αινιγματικό τρόπο.
- Το κάλλος συνδέεται με το εφήμερο και άρα με το πένθος , είναι όμως συγχρόνως και αυτό που επανέρχεται ως μαρτυράς ότι η αθανασία είναι πιθανή , επειδή αποτελεί το μόνο πράγμα που δε προσβάλλεται απ' την παγκοσμιότητα του θανάτου.

Στηριζόμενη σ' αυτή την φροϋδική υπόθεση η Κρίστεβα γράφει για:

- ***την ψυχική λειτουργία του Κάλλους στην διέλευση της Κατάθλιψη:***
« Στη θέση του θανάτου για να μη πεθάνω απ' τον θάνατο του άλλου φτιάχνω ένα τέχνασμα ,ένα ιδανικό ένα επέκεινα ,που συνθέτει η ψυχή μου για να μπορεί να βρει μια θέση εκτός εαυτής :έκ-στασης:
- *Η δυναμική της μετουσίωσης ,κινητοποιώντας συγχρόνως τις πρωτογενείς διαδικασίες και την εξιδανίκευση ,διαπλέκει γύρω και μαζί με το καταθλιπτικό κενό ένα υπέρ-σημείο, την αλληγορίααυτού που δεν είναι αλλά ξανά παίρνει μια ανώτερη ιδανική σημασία. Μόνο η μετουσίωση αντιστέκεται στον θάνατο Το ωραίο αντικείμενο ικανό να μας μαγέψει ,μας φαίνεται άξιο αγάπης περισσότερο από κάθε άλλη υπόθεση ,...η κατάθλιψη το αναγνωρίζει και της ταιριάζει να ζει μέσα σε αυτό και γι' αυτό, αυτή όμως η ένταξη στο εξαίσιο δεν είναι πλέον λιβιδινική . Είναι ήδη αποσυνδεδεμένη διασπασμένη έχει αφομοίωση τα ίχνη του θανάτου, που σηματοδοτείται ως ξεγνοιασιά, ,διασκέδαση.*
- *Το κάλλος είναι τέχνασμα ,είναι φαντασιακό.»*

Η φαντασιακή ικανότητα του δυτικού ανθρώπου(χριστιανού) είναι συμφώνα με την Κρίστεβα η ικανότητα της μεταφοράς του νοήματος εκεί ακριβώς που χάθηκε στο θάνατο ,στο μη νόημα.

Και ενώ η λατρεία του πόνου και της θυσίας οδηγεί συμφώνα με τον Nietzsche στην σκληρότητα και στην πικρία για την Κρίστεβα συντελείται μέσω της εξιδανίκευσης του πόνου ένα θαύμα, μια αυτό-ψευδαίσθηση, μια παντοδυναμία της προσωρινής υποκειμενικότητας, που μιλάει μέχρι θανάτου.

Αυτή η ικανότητα κινδυνεύει να στερέψει μέσα στην έρημο της "αένας ευφορίας "που απαιτεί η σύγχρονη κομφορμιστική κοινωνία του παγερού ατσαλάκωτου χαμόγελου των dealers , του ανθρώπου της προσομοίωσης, του Prosak και των M.M.E.

- Ο 19ΟΣ ΑΙΩΝΑΣ, όμως, άρχισε να βλέπει τη μελαγχολία σαν ασθένεια, όταν οι λέξεις «νεύρωση» και «κατάθλιψη» μπήκαν στο λεξικό.
- Ο FREUD τονίζει ότι *ο ευτυχισμένος δεν φαντασιώνει, αλλά μόνο ο ανικανοποίητος*. Στο Πένθος και Μελαγχολία (1917 θα προτείνει μια εξήγηση της μελαγχολίας, η οποία σύμφωνα με το μοντέλο του πένθους οφείλεται στην ενδοβολή του χαμένου και ναρκισσιστικά επιλεγμένου αμφιθυμικού αντικειμένου, αγαπητού και συνάμα μισητού.

Αυτή η προβληματική χαρακτηρίζει συχνά και την σύγχρονη τέχνη (κυρίως των αρχών του 20 αιώνα) επικρατεί σε ορισμένους κύκλους η πίστη ότι η τέχνη μέσω της αισθητικής υπέρβασης διαθέτει θεραπευτικά χαρακτηριστικά (πάντα η λογική της κάθαρσης μέσω της τραγωδία)

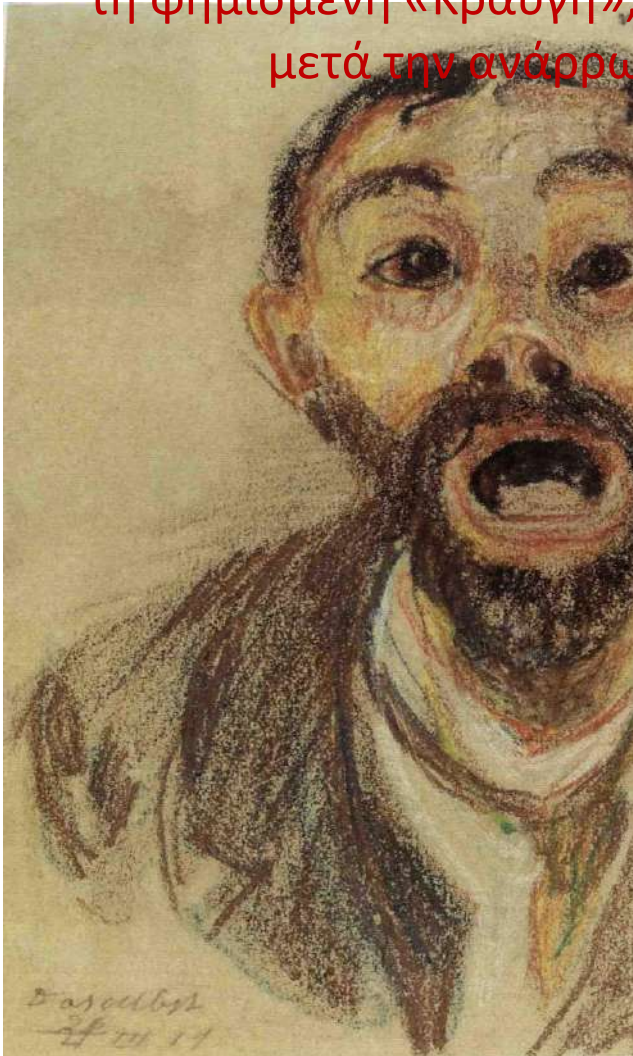
- Η αισθητική υπέρβαση του ψυχικού πόνου-σπαραγμού έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση από τον αναγνώστη του ψυχικού πόνου του ποιητή, αλλά όχι όμως απαραίτητα στην πρόκληση ευφορίας στον ποιητή.

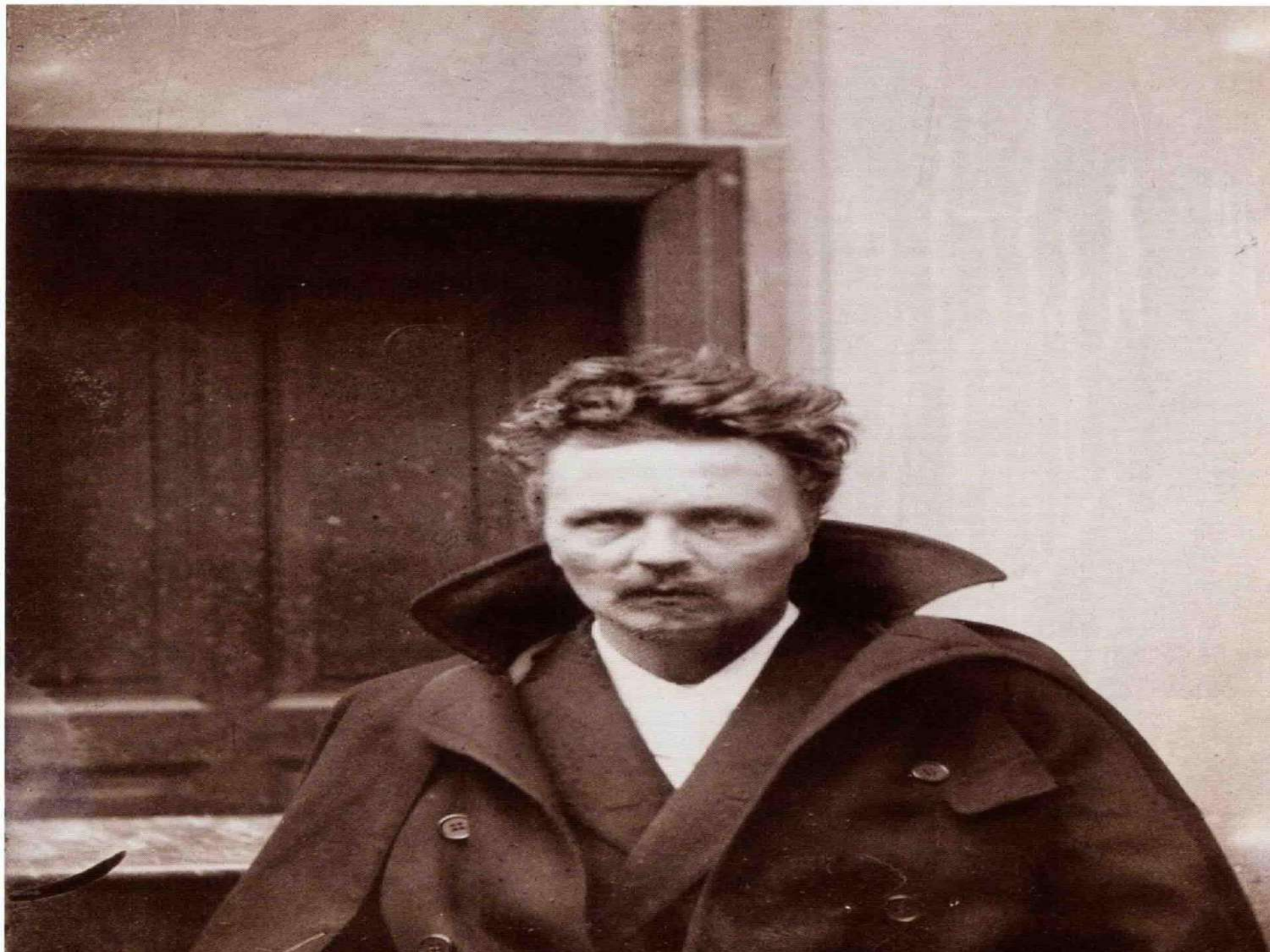

το
«Πορτρέτο
του
γιατρού
Γκασέ».

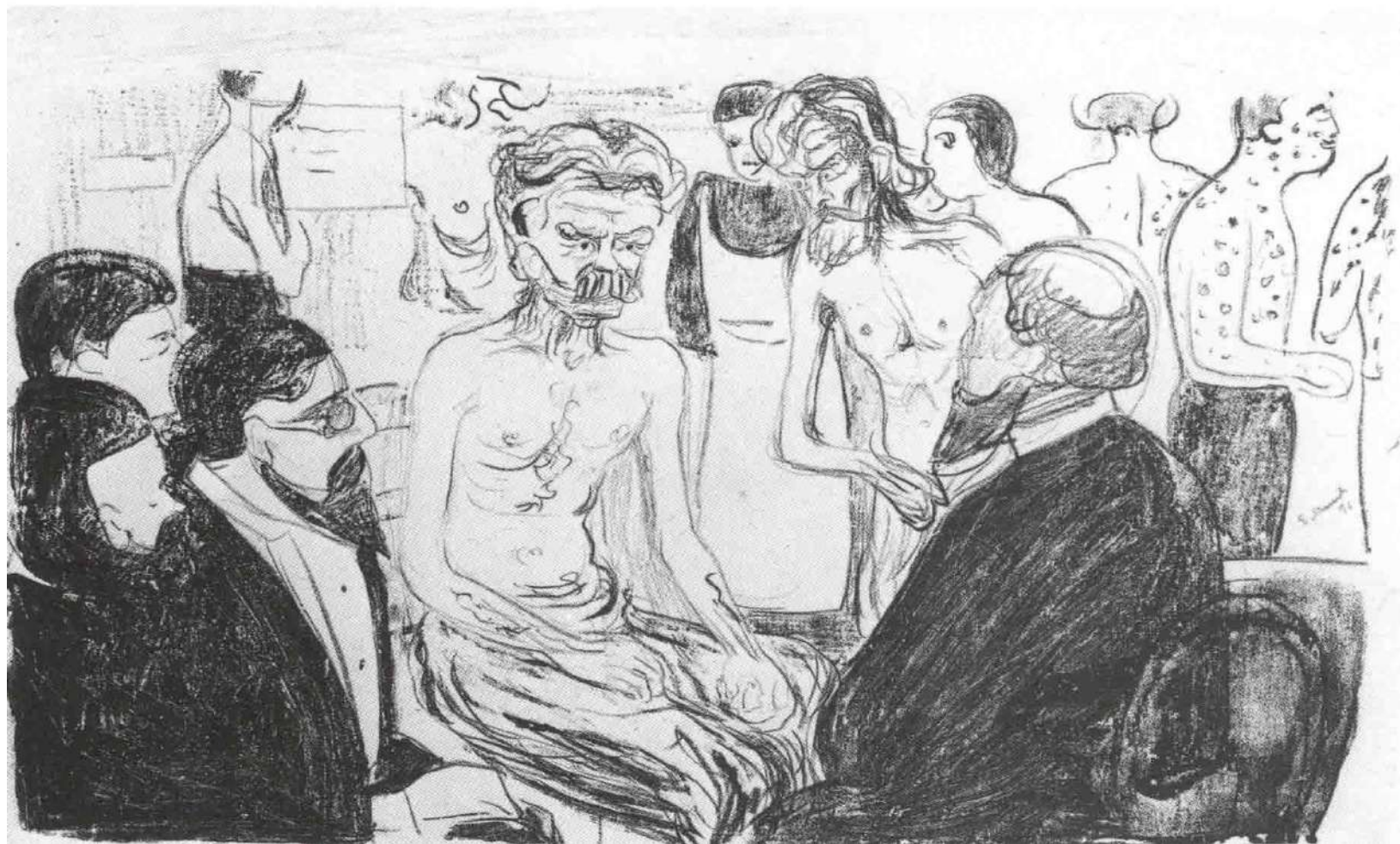
Βαν Γκογκ
στο τέλος
του 19ου
αιώνα

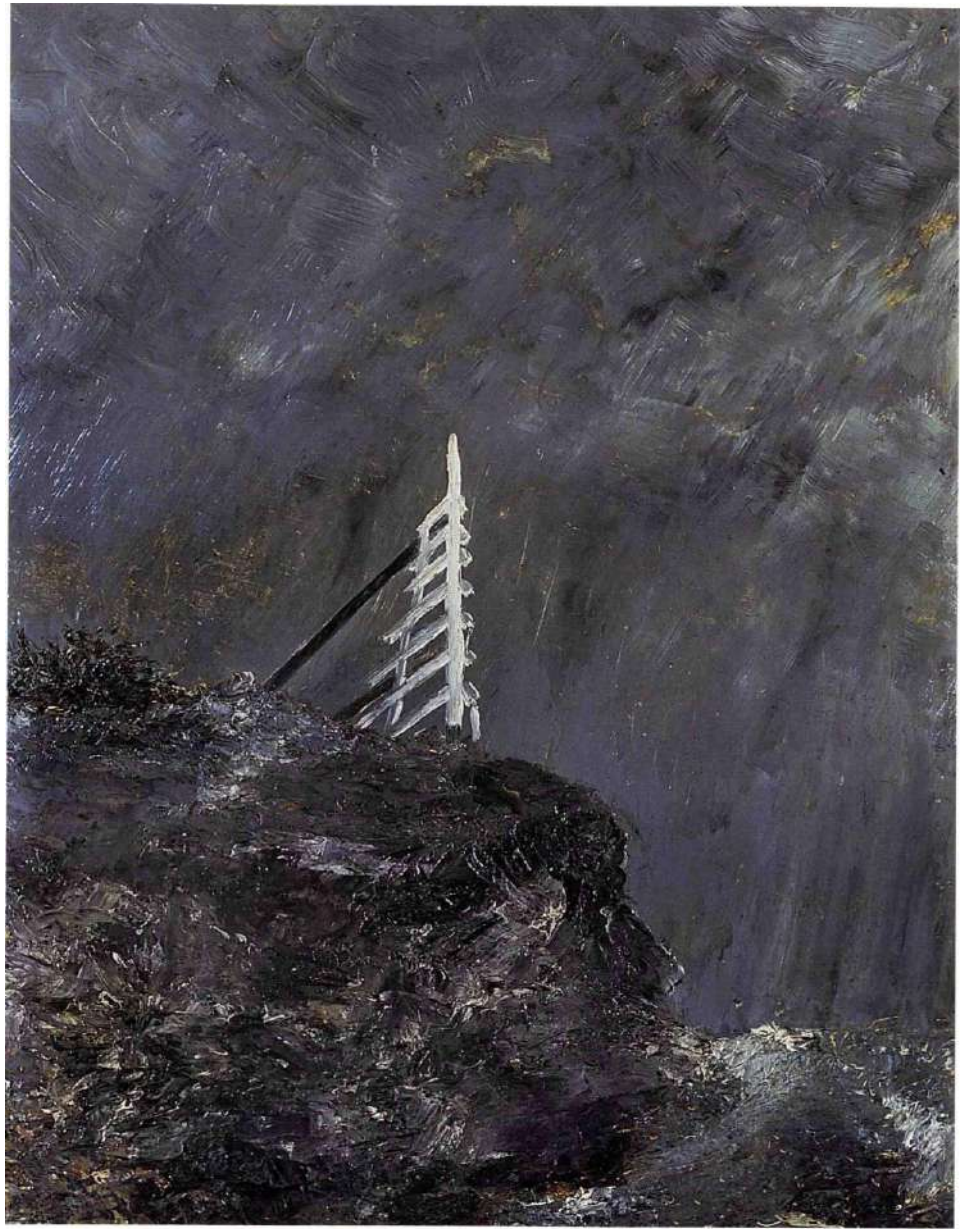
Ο Ε. Μούνκ ζωγράφισε τις πιο απειλητικές ελαιογραφίες του, μεταξύ τους, τη φημισμένη «Κραυγή», πριν από τη νευρική του κατάρρευση το 1908· μετά την ανάρρωσή του, τα έργα του έγιναν πιο θετικά

25. *Storm in the Archipelago (The Flying Dutchman)*, 1892,

OIL ON CARDBOARD, 62 X 98CM, STATENS MUSEUM FOR KUNST, COPENHAGEN. PHOTO: DOWIC PHOTOGRAPHY.

This painting was hung at the Nationalmuseum 1914–19, but was removed after the death of the museum director Richard Bergh. Strindberg probably thought up the title *The Flying Dutchman* long after the painting had been made. He told Vilhelm Carlheim-Gyllensköld that it was possible to interpret part of the picture as a ghostly ship sailing over the sea. The motif of the Flying Dutchman crops up in Strindberg's short story *Uppsyningsman* (The Supervisor) in the collection *Skärkarlsliv* (Men of the Skerries). The main character is a Customs supervisor whose ultimate fate is to embark on an eternal and pointless voyage through the archipelago. The motif also occurs in the poem *Holländarn* (The Dutchman) in *Ordlek och småkonst* (Word Play and Minor Art):

The seventh year I voyaged aimlessly
Through wat'ry deserts, avoiding the shoreline's temptations

27b. *Burn-Beaten Land*, 1892,

OIL ON ZINC SHEET, 35 X 26CM, PRIVATE COLLECTION. PHOTO: JOCHEN LITTKEMAN.

This painting is the only one from 1892 that does not depict the sea. Strindberg probably thought the picture should be interpreted symbolically, and it may be possible to link it to a passage in the play *Fördringsägare* (Creditors) from 1888:

Gustaf: Oh, you do imagine things! – Anyway, I suppose your wife will be bringing your heart home soon?

Adolf: No, not now. Not now that you've burnt her for me! You've reduced everything to ashes – my art, my love, my hope, my faith!

Gustaf: That had been done already.

Adolf: But something could have been saved. Now it's too late. Incendiary!

Gustaf: All we've done is clear the ground: now we can sow in the ashes!

27c. *Stormy Sea*, 1892,

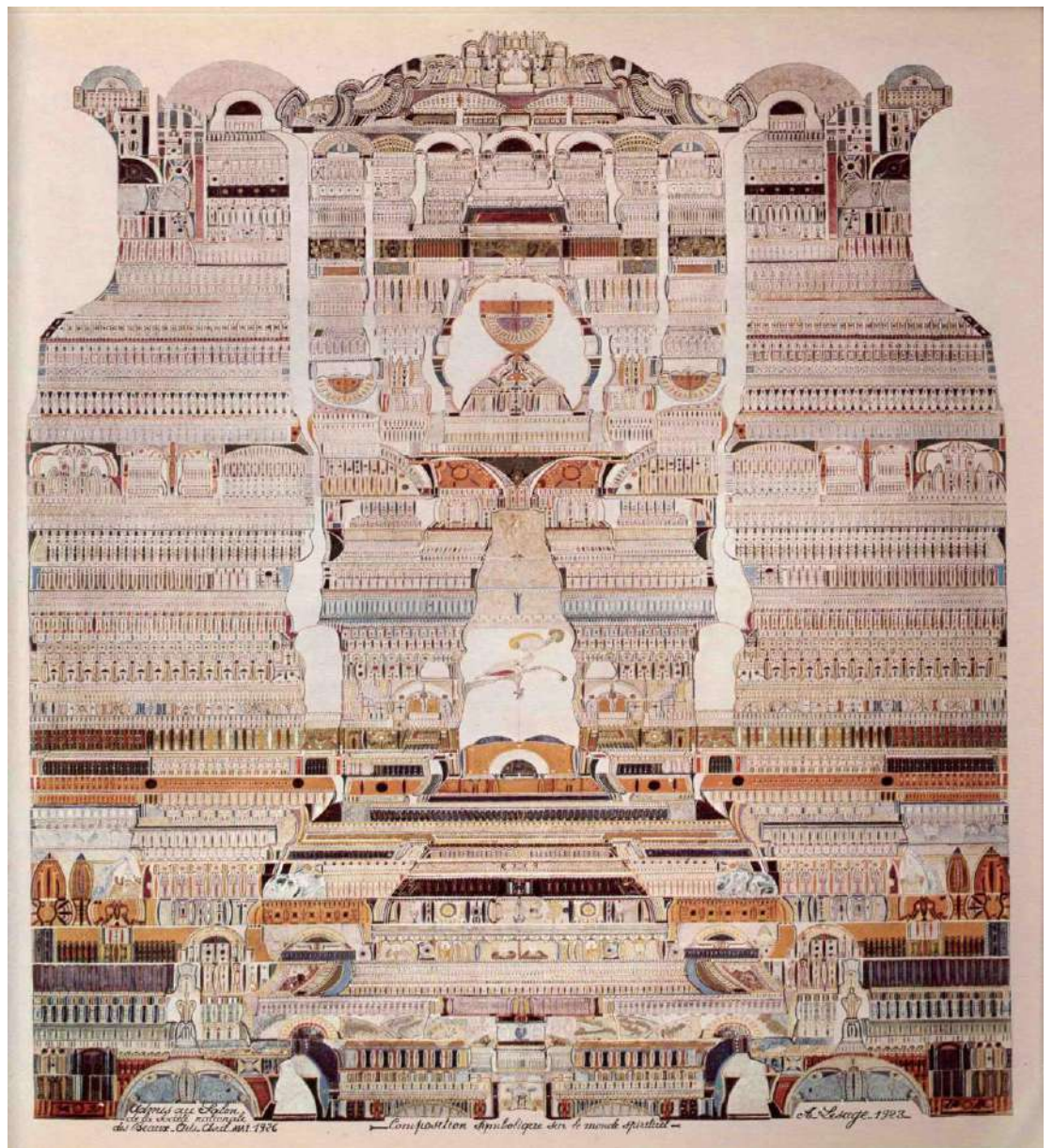
OIL ON ZINC SHEET, 35 X 26CM, PRIVATE COLLECTION. (ON THE REVERSE OF SVEDJELAND). PHOTO: BERND-PETER KEISER.

1. Photogram of crystallization, 1890s.
ORIGINAL SIZE 12X9 CM, KUNGLIGA BIBLIOTEKET. PHOTO: JAN O ALMERÉN.

Zeitgeist

Η άρνηση του πένθους ,της απώλειας άρα και της μετουσίωσης στερούν τον σύγχρονο άνθρωπο από την κυριότερη ,σύμφωνα με τον Freud, κινητήριο δύναμη για την επίτευξη του πολιτισμού, την διεργασία της δυστυχίας

Η προσπάθεια της αποφυγής του πόνου και η μη παραδοχή της απώλειας οδηγεί στην νάρκωση του τραύματος με νόμιμες η παράνομες ναρκωτικές ουσίες

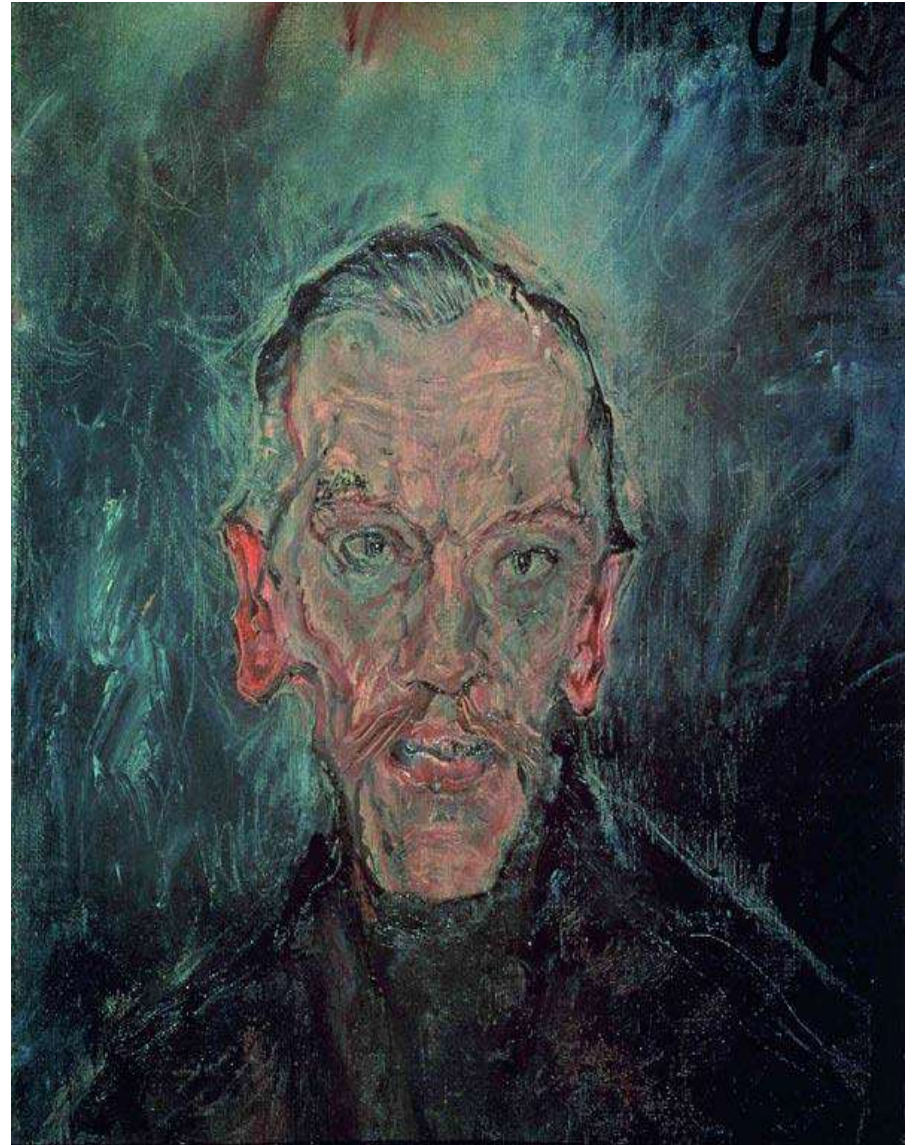
Ο καλλιτέχνης δεν αναζητά μέσα από το κάλλος την διέλευση της μελαγχολίας του, αλλά αφήνει τα συντρίμια της ύπαρξης του να αραδιάζονται άναρχα ,αποσπασματικά, βιαία και πρωτόγονα .

Προτιμά την άμεση αναπαράσταση του άλεκτου από την παραδοχή της απώλεια της παντοδυναμίας η προφητεύει την βιβλική κατάρρευση του ψευδαισθητικού παράδεισου της σύγχρονης κοινωνίας .

Ο σημερινός άνθρωπος στην καθημερινότητα του δεν κλαίει γελάει με απαστράπτον χαμόγελο όπως οι ήρωες στις σαπουνόπερες, δεν γερνάει είναι πάντα ευδιάθετος και δεν τον πικραίνει καμία απώλεια.

Η Δημιουργική Μανία

Η Δημιουργική Μανία που διακατέχει έναν καλλιτεχνικής φύσης άνθρωπο, λειτουργεί όταν εκδηλώνεται σαν τα πρώτα στάδια ενός Μανιακού επεισοδίου.

Δεν έχεις "μυαλό" για ύπνο επειδή σκέφτεσαι σαν "ερωτευμένος τρελά" το αντικείμενο που σου έχει "καρφωθεί" σαν εμμονή στο μυαλό ότι θέλεις να αγγίξεις. Είτε αυτό είναι πέτρα που θες να σμιλεύσεις, είτε είναι πηλός που θες να πλάσεις, είτε είναι ένας πίνακας που θες να ζωγραφίσεις, είτε είναι ένα άδειο τετράδιο που θες να αγγίξεις ερωτικά με το μολύβι σου, είτε είναι ένας χορός που ενώ γνωρίζεις τα βήματα ξαφνικά αυτοσχεδιάζεις και Δημιουργείς κάτι νέο, είτε είναι ένα Μουσικό Τραγούδι που γνωρίζεις να παίζεις και ξαφνικά αυτοσχεδιάζεις και Δημιουργείς κάτι νέο, είτε είναι ένας στίχος-ρίμα που γεννάει το μυαλό σου ξαφνικά και εμφανίζεται παράλληλα και μια μουσική στο κεφάλι σου με την οποία χορεύει ερωτικά ο στίχος που προηγουμένως Δημιούργησες.

Ο Δημιουργός εκφράζει τα Ερωτικά του αποθέματα συναισθημάτων πολύ συχνά μέσα από το αντικείμενο Τέχνης που θα τύχει να ταιριάζει στην ιδιαιτερότητα του Ατόμου του.

Μα, κάποιες φορές δεν είναι ο Έρωτας ή η έλλειψη στη ζωή του το Ερωτικό Αντικείμενο που Εκφράζει με τις Δημιουργίες του. Μπορεί να είναι η θυελλώδης του αγανάκτηση απέναντι σε όσους τον ΑΔΙΚΗΣΑΝ, τον Χλεύασαν, τον απέρριψαν, τον απέλυσαν, τον κατέταξαν σαν... "ποπολάρο" που δεν ήταν αρκετός για μια όμορφη και πλούσια βασιλοπούλα.

Σε διακατέχει μια έντονη ροή συνειρμών. Άλλοτε ακατάστατη και σαν παλίρροια, σαν θύελλα που άρπαξε ΒΙΑΙΑ και εκτόξευσε μακριά τη στέγη του σπιτιού σου. Τη στέγη του κεφαλιού σου.

Άλλοτε η συνειρμική μπόρα είναι σαν ένας όμορφος καταρράχτης που τρέχει με Δύναμη και Ορμή το πεντακάθαρο νερό του με έναν ελπιδοφόρο τρόπο που σε κάνει να νιώθεις ότι στα άνυδρα χώματα της ψυχής σου θα Ανταποκριθεί το υπαρκτό άτομο που βλέπεις σαν αντικείμενο Πηγαίας Έμπνευσης.

Μετά... περνάς ένα στάδιο που νιώθεις μια απίστευτη Ένταση μέσα στο θώρακα και στο μυαλό σου, σαν μια Ενέργεια έκρηξης Εσωτερικής που πρόκειται να πυροδοτηθεί και σε πιάνει μια απίστευτη Υπερκινητικότητα.

Δεν μπορείς να σταθείς πουθενά. Ούτε για να φας, ούτε για να κοιμηθείς, ούτε για να συναντήσεις καν αγαπημένους σου φίλους σε μια βόλτα χαλάρωσης. Έχεις κάτι ποιο σημαντικό να κάνεις και εξαφανίζεις όλες τις προηγούμενες ανάγκες σου για να ισορροπήσεις στο μέτρο και τη σταθερότητα.

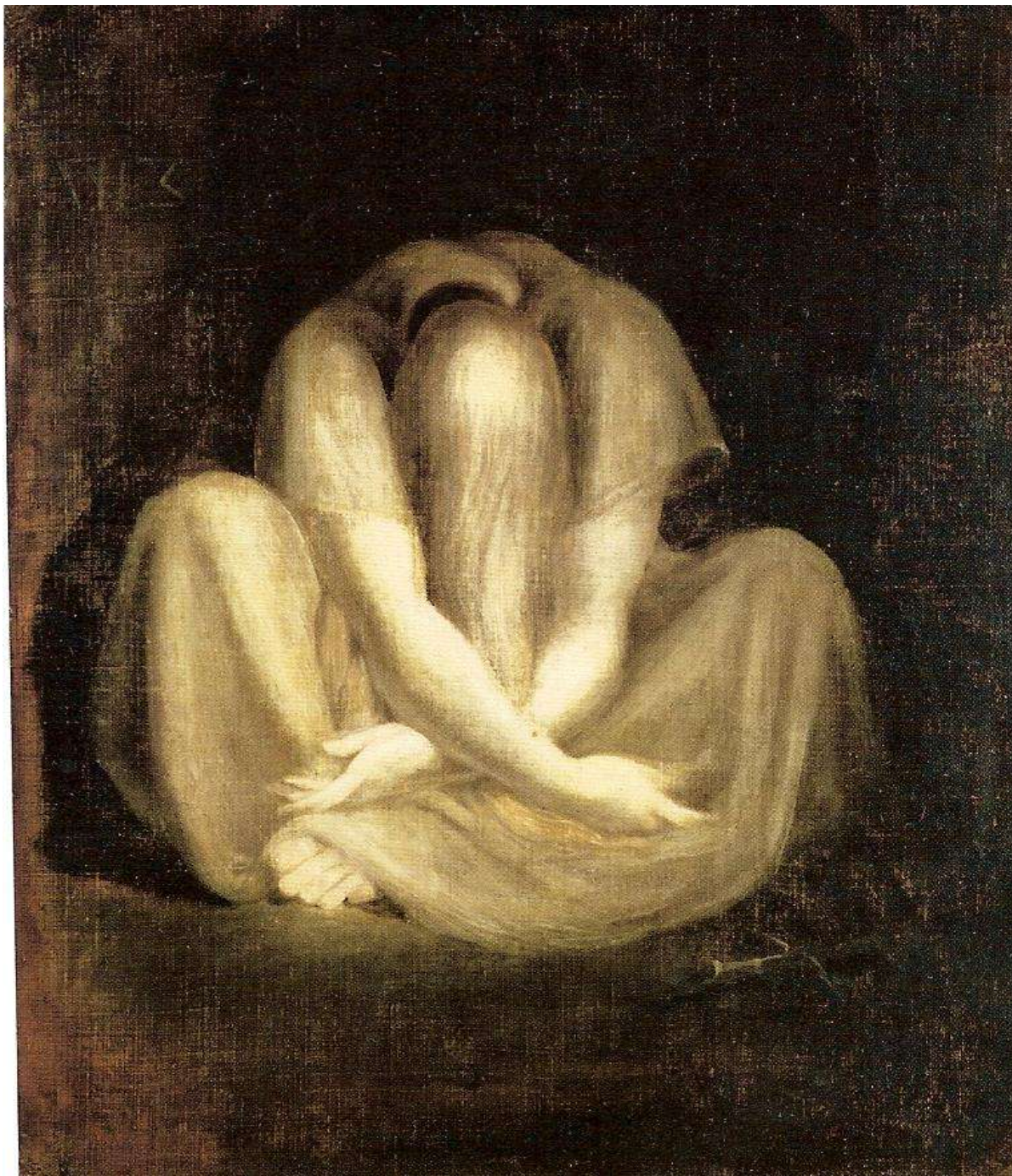
Έχεις ένα ραντεβού με τον Έρωτα και περιμένεις Πότε θα χτυπήσει το τηλέφωνο εσωτερικά σου. Και πότε θα κάνεις την Ερωτική Πράξη μαζί του. Και ο Καρπός της συνεύρεσης αυτής της Συμπαντικής είναι η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ...

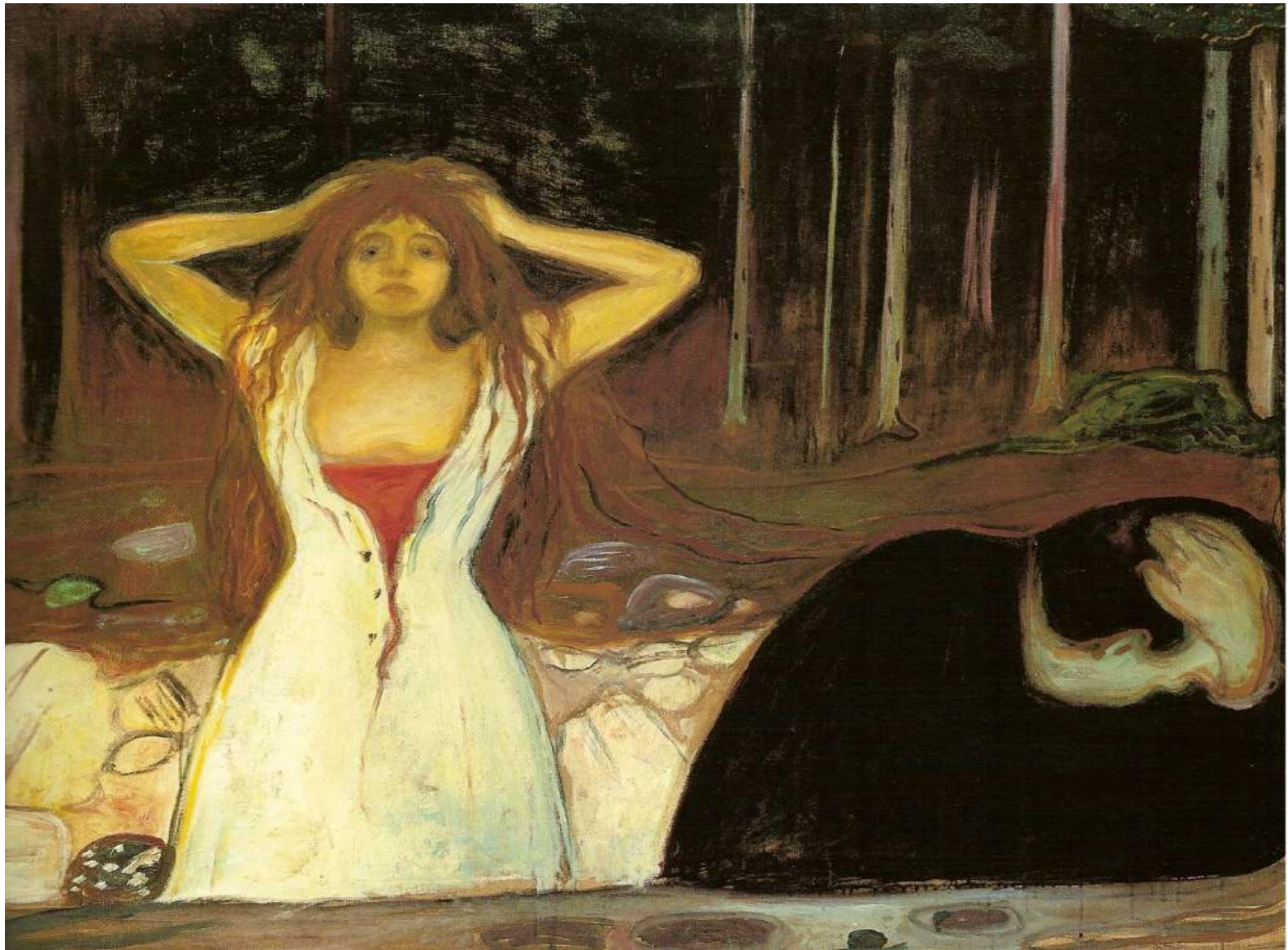
Septuaginta 15:

Συνήθως τα "Πράγματα" (Dinge) αυτού του κόσμου αναλογούν (registiert) παραστάσεις και έννοιες, τις οποίες και συμβολίζουν, η συμβολική όμως σημασία του κόσμου καταρρέει στην σχιζοφρένεια, διότι τα εξωτερικά "πράγματα" μετατρέπονται σε σύμβολα του ασθενούς, δηλαδή σε Αντικείμενα του κρυπτογραφήματος (Chifferen) του Υποκείμενου και της κατάρευσής του.

π.χ. ο ασθενής βλέποντας μία μαυροφορούσα περαστική δεν σηματοδοτεί το μαύρο "ως γνώρισμα της περαστικής αλλά ως δικό του" : το πένθος "σημαίνει" τις αμαρτίες του ασθενούς.

Όταν, λοιπόν, τα εξωτερικά Πράγματα συμβολίζουν τις εμπειρίες και τις πράξεις του ασθενούς προκύπτει σύμφωνα με τον Benedetti μία Υπερτροφία των Συμβόλων στην βάση ενός Απο-Συμβολοποιημένου Κόσμου. Ο Eugen Bleurer σ' αυτό το σημείο μιλάει για την χάλαση του συνειρμού στους σχιζοφρενείς). *"Είμαι ελεύθερος - Η Ελβετία είναι ελεύθερη, άρα είμαι η Ελβετία"*, ισχυρίζεται ένας ασθενής. Σ' αυτό το σημείο τίθεται το ερώτημα: αν πρόκειται για μία γνωσιακή διαταραχή ή αν πρόκειται για ένα σύμπτωμα, από το οποίο μπορούμε να κατανοήσουμε συνολικά τα βιώματα του σχιζοφρενούς. Ο ασθενής που καταρρέει από το βάρος του Τίποτα, τοποθετεί εαυτόν εις ένα τόπον, όπου το υποκείμενο και το αντικείμενο συγκλίνουν. Ο κόσμος μετατρέπεται τελικά στο μοναδικό Σύμβολο του ασθενούς. Το Εγώ στο αντικατόπτρισμά του στον κόσμο αναγνωρίζει μόνο την ενδοψυχική δύναμη, η οποία ανήκει και συγχρόνως δεν ανήκει στο Εγώ, η οποία είναι διασπασμένη και αποαντικειμενοποιημένη (verobjktiviert). Το Υποκείμενο παραβλέπει το πραγματικό Αντικείμενο και δημιουργεί μεταξύ Υποκειμένου και Αντικειμένου ένα τρίτο "τερατώδες ψυχικό επίπεδο", **το παραλήρημα**

Στο ερώτημα, τι κρύβεται πίσω απ' αυτές τις συνειδητές εικόνες (παραστάσεις), ο Benedetti απαντά **"τίποτα"**.

"Διότι τη σχιζοφρενική σκέψη τη χαρακτηρίζει το γεγονός, ότι ενώ συμβολοποιεί το καθετί, είναι συγχρόνως και ασυμβολική. Στη ψύχωση ενώ καθετί μπορεί να σημαίνει κάτι, τα σύμβολα γίνονται κατανοητά μόνο ως **"συγκεκριμένα" πράγματα, όπως ήδη έχει παρατηρήσει από πολύ νωρίς ο Freud. Ο Arieti μιλάει για **"Συγκεκριμενοποίηση"** (Konkretisierung) των συμβόλων.**

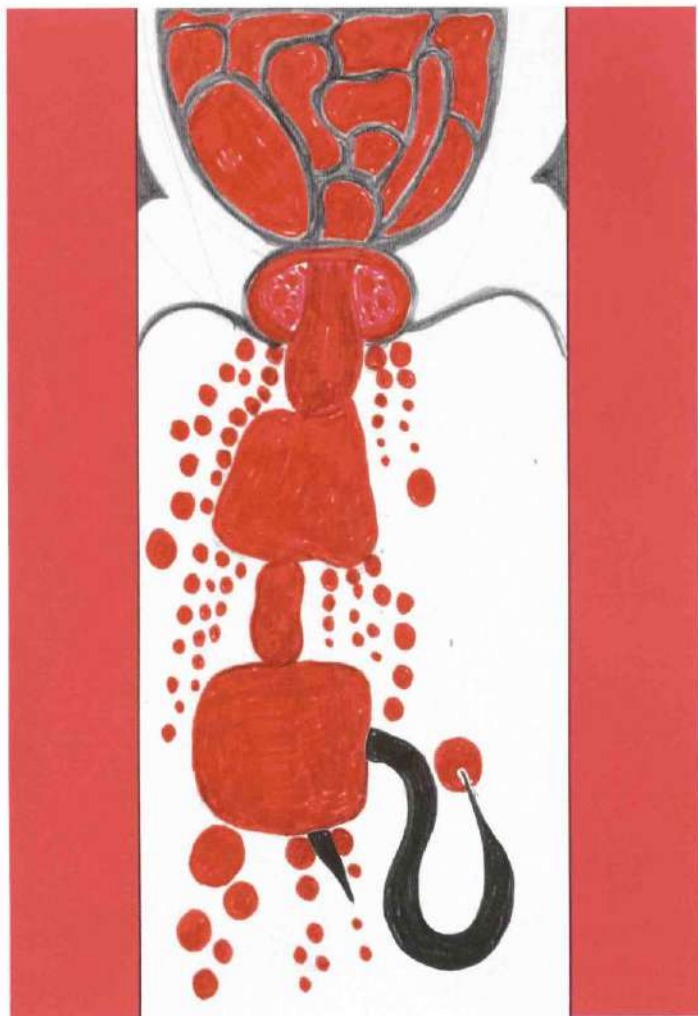
Σύμφωνα, ξανά, με τον Benedetti, αυτό οφείλεται σε μια γνωσιακή δαιταραχή, όπου μεταξύ συναφών πραγμάτων καθίστανται αντιληπτές μόνο οι ομοιότητες και όχι οι διαφορές.

Διαφορετικές παραστάσεις, συμπυκνώνονται, συγχωνεύονται και συσκοτίζονται, όπως ακριβώς συμβαίνει στην περιοχή της πρωτογενούς διαδικασίας της ψυχής. Επομένως, λόγω των πολλαπλών συσχετίσεων τίποτα δεν μπορεί να ξεχωρίσει απ' το άλλο, έτσι ώστε δεν μπορούν να υπάρξουν πραγματικά σύμβολα. **Η υπέρμετρη γενίκευση της Συμβολοποίησης σ' όλα τα πράγματα επιφέρει την ταυτόχρονη Αποσυμβολοποίησή τους.**

Λόγω της **Αποσυμβολοποίησης των συμβόλων** το παραλήρημα δεν είναι ερμηνεύσιμο και ο μόνος τρόπος να το προσεγγίσουμε είναι η ψυχοθεραπευτική σχέση.

Ο θεραπευτής:

- Προσπαθεί να τα διαμορφώσει και να τα μοιραστεί με τους ασθενείς. Θεωρεί ότι η διάνοιξη ενός δεύτερου δίαυλου (οπτικού) επικοινωνίας μεταξύ ασυνείδητου και συνειδητού, μπορεί να ενεργοποιήσει την ψυχοθεραπευτική διαδικασία. Συχνά ο ασθενής και ο θεραπευτής, ενώ σχεδιάζουν, συγχρόνως βιώνουν μία αναλογία στα έργα τους. Χρησιμοποιεί στοιχεία από την "Gestaltung therapie" ("μορφοποιούσα θεραπεία"), και ως εκ τούτου αναγνωρίζει **το σύμβολο ως γέφυρα για την ανάπτυξη του διαλόγου**, εκμεταλλευόμενος επίσης και την ίδια τη συμβολοποιητική ικανότητα του θεραπευτή. Η Εικόνα διευκολύνει τον θεραπευτή και τον ασθενή στην επικοινωνία τους με τις δημιουργικές πλευρές του ασυνείδητου.
- 4. Η Ζωγραφική η οποία ήταν για την ψυχιατρική, ψυχοπαθολογία της έκφρασης, γίνεται τέχνη, διότι μετατρέπεται σε μέσον έκφρασης ασθενούς-θεραπευτού, οι οποίοι βιώνουν τα στάδια της εσωτερικής διαδικασίας μέσα από τις μεταμορφώσεις των εικόνων.

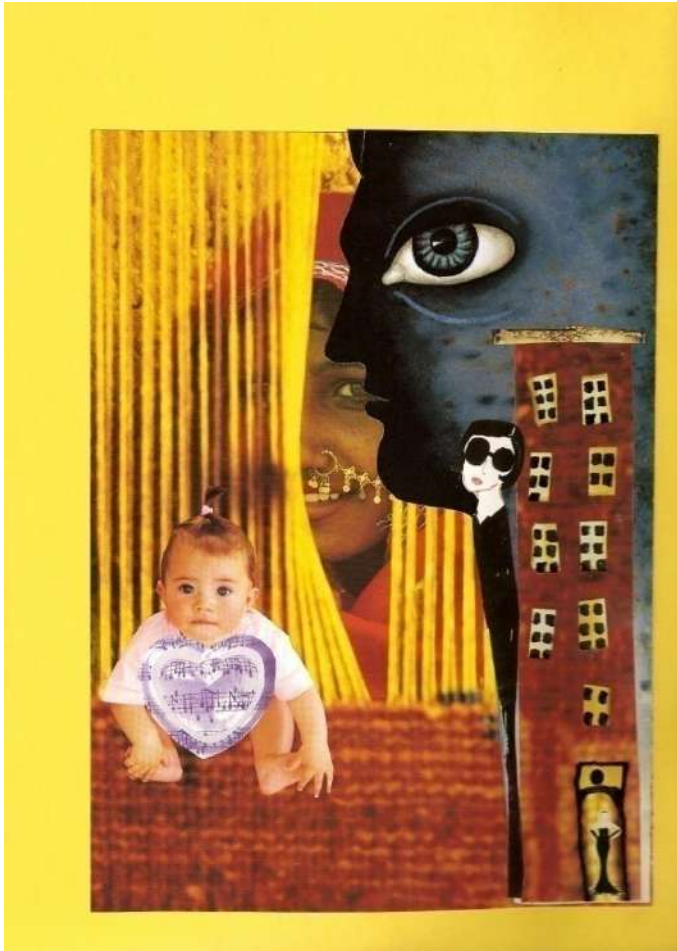

- Ο λόγος της ήταν καθαρός μετρημένος και πολύ συγκεκριμένος. Χαρακτηριζόταν από έλλειψη φαντασίας, ευελιξίας, συμβολισμού κι αυθεντικότητας. Αυτό με οδήγησε να χρησιμοποιήσω μαζί της τη ψυχοθεραπευτική τεχνική του Benedetti. Δυσκολευόταν να διεργασθεί το ενδοψυχικό υλικό στη συνέδρια και έτσι αναγκάστηκα να χρησιμοποιήσω τεχνικές από την εμπειρία με ψυχοσωματικούς, αλεξιθυμικούς και ψυχωτικούς ασθενείς, Σύμφωνα με μορφοποιούσα τεχνική του Benedetti δια να διανοίξω μια γέφυρα επικοινωνίας χρησιμοποιώντας το πρώτο συμβολικό σημείο τη μορφή (GESTALT).
- Τη παρακάλεσα να σχεδιάσει κάτι η να φτιάξει ένα κολάζ. Στα σχέδιά της μου έκανε εντύπωση η δυσκολία αναπαράστασης μιας έννοιας συμβολικά. Ήταν πάντα πολύ συγκεκριμένα . Ζωγράφισε τον έρωτά της με τον προϊστάμενο της ως ένα τριαντάφυλλο. Ως γνωστόν οι Κινέζοι αλλά και η ίδια ονομάζουν έτσι το αιδοίο και το ζωγράφισε σχεδόν όμοιο. Η ασυμβολικότητα στο έργο αυτό με οδήγησε να τη ρωτήσω ξανά για την προϊστορία της και τότε μου εκμυστηρεύτηκε το πρώτο ψυχωτικό επεισόδιο της

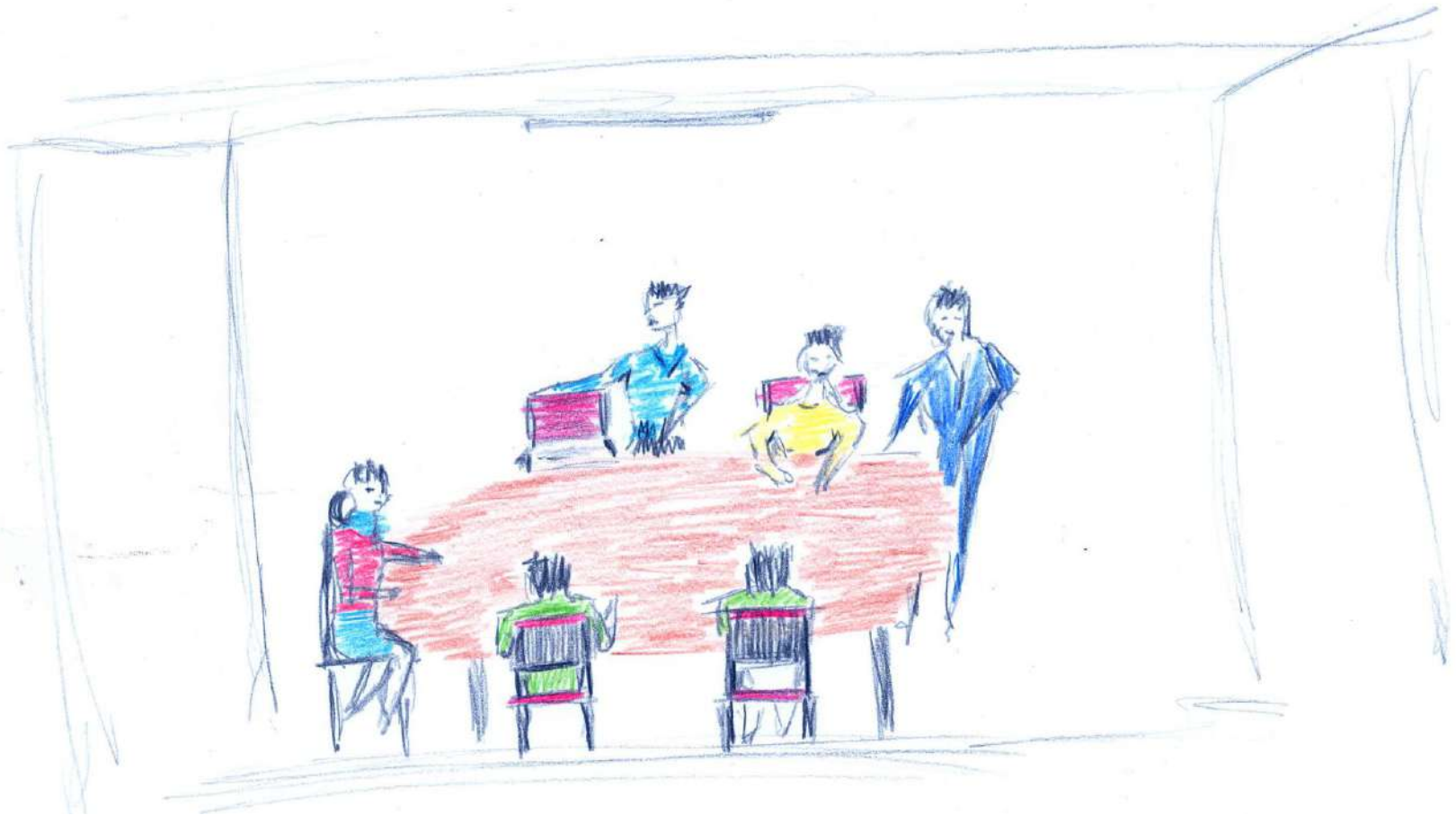

Κρύβεστε! πίσω από την κουρτίνα!!!!

- -Η χανούμισσα πίσω από την κουρτίνα στο πίσω πλάνο?
- - Φοιτήτρια ήμουν φρικιό. Κάτι έκρυβα με το τουρμπάνι και το μαντίλι στο κεφάλι, φοβάμαι να εκτεθώ. Στο πρώτο πλάνο μωρό παιδί χαρά γεμάτο αυθόρμητο ελεύθερο, έχει μια μουσική καρδιά εκφραστική χαρούμενη. Σήμερα μαύρα γυαλιά, μαύρα ρούχα, στα βαθιά βγήκα έξω στα βαθιά. Φοβάμαι ότι θα εκτεθώ. Πίσω από την κουρτίνα ήμουν ελεύθερη σε ένα χώρο περιορισμένο. Τώρα μαύρα γυαλιά.
- -Κρύβεστε! πίσω από την κουρτίνα.
- -Συμβιβάσθηκα, βγαίνω κινούμε, αλλά δεν αλλάζω καταστάσεις. Το μαύρο πρόσωπο, το κομμένο ανάποδα, οι εφιάλτες μου οι ανασφάλειες μου. Μέσα στην εταιρεία έχω αυτοπεποίθηση δημιουργώ, έξω νιώθω χάλια. Ο ΚΚ μου έδωσε αυτοπεποίθηση.
- -Εκεί στην άκρη ένα σπίτι, η πόρτα ανοιχτή μια ωραία παρουσία περιμένει..
- -Είναι η επιθυμία, στην πορεία του χρόνου.. Και το μωρό ήταν ωραίο.
- - Ως έφηβη όμως τι συνέβη και δεν συμβιβάζεστε τώρα με την πραγματικότητα.
- - Μεγάλωσα σε μια χρυσή γυάλα, Όλα ήταν καλά.

**Αυτοτελείς- Ανοικτές Ομάδες Δημιουργικής Έκφρασης : μια προσπάθεια ταχείας
ψυχοθεραπευτικής παρέμβασης σε ασθενείς νοσηλευόμενους σε Ψυχιατρικά
τμήματα βραχείας νοσηλείας .**

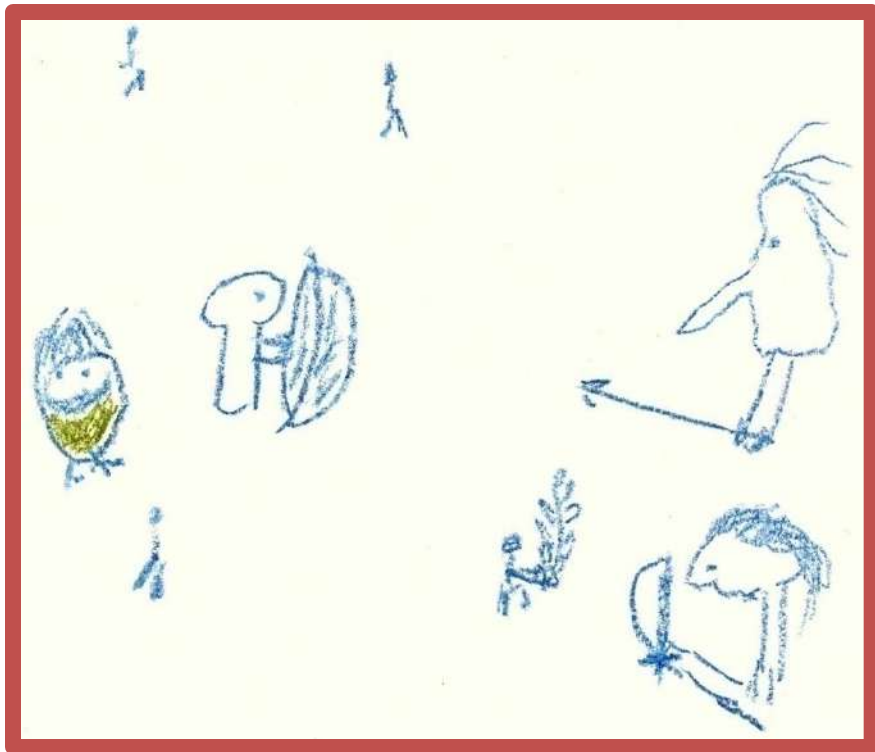

Η ενδοψυχική προοδευτική εξέλιξη του κ.Κ μέσα απ την ομάδα ζωγραφικής

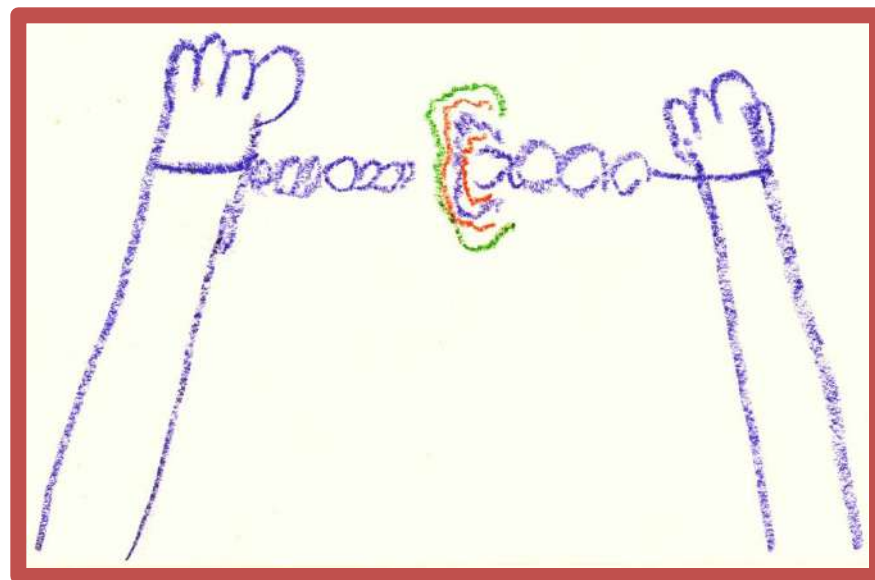

ΣΚΙΤΣΟ 1

- Ο κύριος Κ. καθηλωμένος στο αναπηρικό καροτσάκι μετά από απόπειρα υπό το κράτος διωκτικού παραληρήματος, αναγνώριζε από τον εαυτό του μόνον ένα ασώματο κεφάλι [όπου ο θεραπευτής του θυμίζει την ύπαρξη του σώματός του συμπληρώνοντας τη ζωγραφιά του (σκίτσο 1)]. Μετά από καιρό ο κύριος Κ. αποκτά κορμό και ασπίδα (σκίτσο 2).σεΐει κλάδο ελιάς στους εχθρούς, τελικά λίγο πριν φύγει, σπάει τις αλυσίδες του (σκίτσο 3).

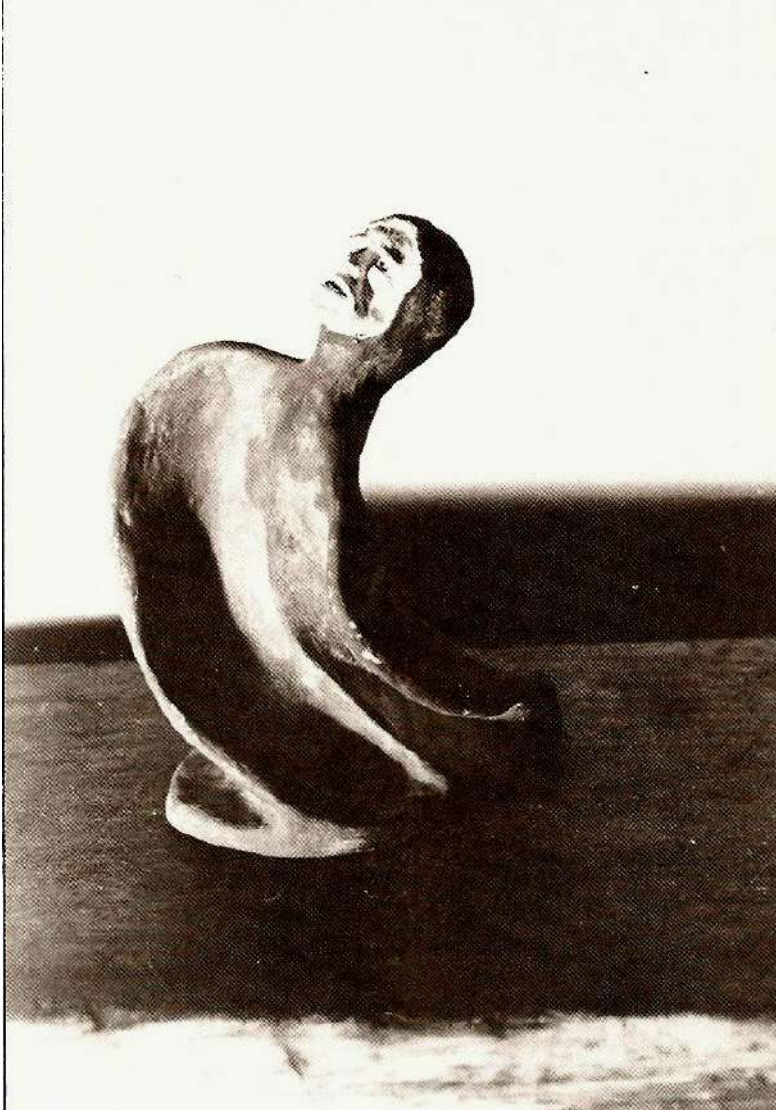

ΣΚΙΤΣΟ 2

ΣΚΙΤΣΟ 3

προοδευτική
ψυχοπαθολογία του
Benedetti

- Οι τερατώδεις φιγούρες ξεπρόβαλαν απο το περιθώριο του εσωτερικού της χώρας. Μ' αυτόν τον τρόπο έγιναν απτές, απέκτησαν χώρο, διαχωρίστηκαν. Τελικά οριοθετήθηκαν εκεί όπου προηγουμένως η αθέατη παρουσία τους προκαλούσε την απώλεια των ορίων της. Αυτές εμφανίζονταν απο μια άποψη ως καταδιώκοντα φαντάσματα.
- Αλλά η τρομακτική μοναξιά, η οποία περιέβαλλε την σχεδόν αρχαϊκή γυναίκα αποτελεί την έκφραση ενός κρυπτογραφήματος, που απεκάλυπτε σ' εμάς το χαμένο πόνο και μας οδηγούσε να σκεφθούμε την προσβλητική επεξεργασία. Τμήματα-εαυτού της ασθενούς αναμιγνύονται εδώ με τερατώδεις αναπαραστάσεις αντικειμένων. Με τις μορφοποιήσεις αυτές η ασθενής φαινόταν πως επανασύνδεε και μας μετέφερε κάτι από τη μακρινή της προηγούμενη ύπαρξη.

- Ο πιερότος ήταν λοιπόν ένα «μεταβατικό υποκείμενο» και ζούσε βουβό ανάμεσα στις δύο. Με τον όρο «μεταβατικό υποκείμενο» ο Benedetti εννοεί μια μορφή των ασθενών, που εμπεριέχει ασυνείδητα μέρη προερχόμενα τόσο από τους ασθενείς όσο και από τους θεραπευτές τους
- Η φιγούρα αυτή φαίνεται να ξεπροβάλλει μέσα από τη μήτρα, μια μήτρα που, λόγω της στενότητάς της, δεν τον αφήνει τελικά να εξέλθει ελεύθερα.

Η θεραπεύτρια ονειρεύτηκε ότι η ασθενής απέκτησε ένα όμορφο καλοφτιαγμένο γιο. Η ασθενής δημιούργησε μία μορφή, που κατά τη γνώμη της ήταν μια δυσπλασία, ενώ στην πραγματικότητα ήταν ένα καλοκαμωμένο όμορφο ανθρωπάκι. Αυτή η σύμπτυξη δύο διαφορετικών αντιλήψεων είναι από μόνη της ένα απτό σύμβολο του «μεταβατικού υποκειμένου». Στο δημιούργημα αυτό αντιπροσωπεύονται συγχρόνως η ασθενής και η θεραπεύτρια και μας καταδεικνύει, μέσα από τις εσωτερικές του αντιγνωμίες, την παραδοξότητα και την ενότητα της δυαδικοποίησης.

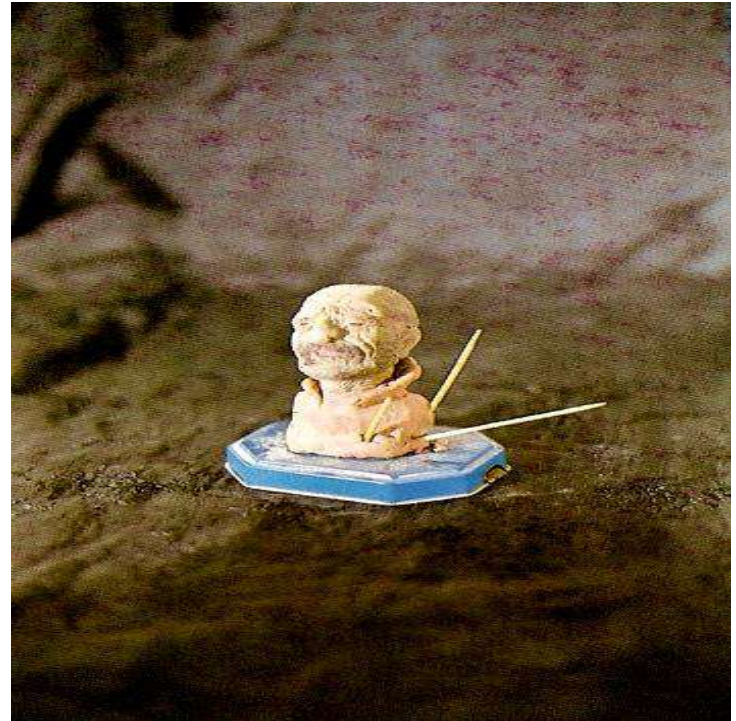

- Η επιθυμία για μια νέα γέννηση της ασθενούς εκφραζόταν και από τη μορφή του ψαριού (Εικόνα 7). Το ψάρι αυτό είναι στην ξηρά, χωρίς νερό. Το τεράστιο στόμα του μοιάζει σαν να θέλει να καταβροχθίσει όλο τον κόσμο, σε αντίθεση με την έντονα «αποτραβηγμένη» από τον κόσμο ασθενή.
- Αυτό το ψάρι, αν το αντιληφθούμε διαλεκτικά, είναι η πρώτη ένδειξη για επικοινωνία χωρίς χώρο, χωρίς μήτρα, χωρίς νερό. Το ψάρι βρίσκεται στην αμμόδη παραλία και προσπαθεί να αναπνεύσει. Έχει έλλειψη από νερό, δηλαδή οξυγόνο, διότι αυτό μπορεί να του το δώσει μόνον η μητέρα.

Η φιλοσοφία του Σωκράτη καθορίζεται από τους όρους «Διαλεκτική» και «Μαιευτική». Σύμφωνα με τον Σωκράτη, η αλήθεια πρέπει να γεννηθεί στους άλλους μέσα από την ψυχή μας. Έτσι θα μπορούσε και η ίαση δια μέσου της ψυχής του θεραπευτή να γεννηθεί στην ψυχή του ασθενούς

- Η μόνη της ελπίδα ήταν πλέον μια νέα γέννηση, διότι μόνο μέσω αυτής θα εδίδετο η ευκαιρία να δομήσει έναν αληθινό «εαυτό». Η απόκτηση του προσωπικού της χώρου (των ορίων της) ήταν δυνατή μόνο με την ενσωμάτωση της δυαδικότητας, η οποία επιτελείται μέσω της συνύπαρξης (mitsein) και της «συν-μεταφοράς» (mittragen), η θεραπεύτρια θα μπορούσε μετά από αυτό να ανοίξει την πόρτα, όπως η μαμή που βοηθάει στη γέννα. Τότε η θεραπεύτρια μπόρεσε να αναλάβει το ρόλο της μητέρας και να δώσει στην ασθενή τη δυνατότητα να σχηματίσει σχέση με το αντικείμενο και να ενδοβάλει μια «καλή» ανεκτική μητέρα.

- Λίγο πριν από την ψυχική γέννησή της, η Κάτια χάρισε στη θεραπεύτριά της την τελευταία της φιγούρα. Αυτή παρουσίαζε έναν Τούρκο, δολοφονημένο από τους νεοναζί στην Ούλμ και συγχρόνως σχολίασε ότι ο Τούρκος δεν είναι πια τυφλός και άπατρις (Ο θάνατος τον είχε ελευθερώσει, δεν ήταν πια ένας μετανάστης εργάτης. Η φιγούρα αυτή μας έδινε την εντύπωση ότι, αν και νεκρή, ήταν ευχαριστημένη.